Navchaitanya Bahuuddeshiya Vikas Yuva Mandal, Shiroli

Annual Report 2025–26

Executive Summary

Building on the successful initiatives of previous years, Navchaitanya Bahuuddeshiya Vikas Yuva Mandal continued its core mission of environmental conservation, watershed revival, biodiversity protection, and community awareness in Shiroli village throughout 2025–26. Through sustained local farmer partnerships, active student stewardship, and strategic youth engagement, the organization expanded its ecological footprint while promoting climate-resilient agricultural practices.

Key Initiatives & Achievements (2025–26)

1. Expanded Agroforestry and Native Plantation:

- **Distribution:**
  We supplied 37 native and medicinal tree sapling including Pimple, Banyan, Palash, Pakhadi, Nirgudi, Yen, Kala Kuda, Pangara, and Karanj to 12 local farmers based on demand.
- **Community Demand:**
  Motivated by the successful growth rates of the previous year's plantation drive, neighbouring farmers proactively joined the initiative, strengthening the local ecosystem and biodiversity.

2. Downstream Rivulet Deepening and Widening:

- **Targeted Extension:**
  Extended the ongoing 5-year rivulet deepening project by excavating a $10\,\text{m} \times 3\,\text{m}$ section along the lower downstream area.
- **Community Co-funding:**
  Executed the work through voluntary monetary contributions from resource-poor local farmers, ensuring strong community buy-in and sustainability.

3. Mati Nala Bandh Rehabilitation & Water Storage Expansion

- **Excavation & Capacity:**
  Completed $9.76\,\text{m} \times 16.06\,\text{m}$ of deepening work on the old Mati Nala Bandh, creating a total water storage capacity of 86,200 litres.

- **Hydrological Impact:**
  Significantly improved the recharge rate of surrounding wells and borewells across the sub-basin.
- **Water Advisory:**
  Provided direct counselling to farmers on sustainable irrigation practices and efficient water resource management.

4. Ground-Level Impact and Crop Diversification

- **Well Recharge Success:**
  A key well (belonging to farmer Shri Janak Bahire), which historically dried up by March, maintained a water level of 2.25 feet through May 2025.
- **Economic Benefit:**
  Increased water availability enabled farmers to expand cultivation into cash crops like cotton and extend livestock watering capability deep into the dry season, driving interest among surrounding landholders.

5. Integrated Farming and Sustainable Resource Utilization

- **Case Study:**
  Local farmer Shri Kundan Bhure successfully cultivated gram, chili, tomato, and brinjal using only recharged well water, keeping his borewell as a backup.
- **Organic Manure Integration:**
  A farmer integrated a new poultry unit with existing farm operations by blending poultry droppings with farmyard manure to enrich soil organic matter, serving as a model for neighbouring smallholders.

6. Roadside Tree Protection and Youth Mobilization

- **Conservation Protocol:**
  Maintained protective measures for roadside trees through physical fencing, regular watering, structural supports, and organic mulching.
- **Youth Leadership:**
  Engaged village youth in daily maintenance activities, fostering civic responsibility, team leadership, and long-term environmental stewardship.

7. High School Tree Survival and Student Ownership

- **Summer Survival:**
  Achieved high survival rates for trees planted on the Babasaheb Deshmukh High School campus during 2024–25.

- **Student Stewardship:**
  Students voluntarily maintained watering routines during their summer play sessions, demonstrating the long-term impact of early environmental education.

8. Avian Protection & Grain Collection Drive

- **Habitat Creation:**
  Provided artificial nest boxes and raised shelters, with local house sparrows successfully utilizing the artificial structures for nesting.
- **Community Grain Drive:**
  Collected 122 kg of rice to maintain consistent feeding stations across 3 locations for 212 days during the dry season, alongside routine drinking water replenishment across 8 sites.

9. Social Awareness through Street Play:

- **Performance Outreach:**
  Delivered 113 street play performances in partnership with government departments and civil society organizations.
- **Campaign Focus Areas:**
  We have educated rural communities on core public health and social development topics, including the *Janani Suraksha Yojana* (maternal health), *Sampoorna Swachhata Abhiyan* (cleanliness drive), Integrated Watershed Management, HIV/AIDS prevention, and de-addiction awareness.

10. Partnership with GKF Agro-Forestry:

Through agro-forestry-based farming, we seek to improve the lives of small and marginal farmers. We think that it is the viable option for increasing agricultural employment and improving living conditions in rural areas is Agro-forestry.

They focus on regenerative agricultural practices that promote long-term sustainability. The company's cultivation practices act as carbon sinks, contributing to carbon sequestration and climate action. Carbon credits depend on the ability of a tree to absorb carbon dioxide (CO2) from the atmosphere. For example, if a tree absorbs one ton of carbon in a year, it is given a carbon credit. The amount of carbon absorbed by a tree is calculated based on the age of the tree, the growth rate of the tree, the width of the leaves on the tree, the circumference, and the ability to store carbon.

Recently we have been associated with a Telangana based Registered company working for encouraging tree plantation in farmers' fields to boost their income and ensure sustainable landscape management.

Institutional Network & Affiliations:

Navchaitanya continues to collaborate with core technical and advisory partners to maximize project efficiency:

1. **AFARM**, Pune
2. **Sahayyak Trust**, Mumbai
3. **Song and Music Department**, Pune
4. **Devrai**, Pune

•धामणगाव रेल्वे • रविवार 29 जून 2025 •वर्ष-१७ वे •अंक- •पृष्ठ-४ •किंमत-४ RNI Regn no.- MAHBIL/2013/54875 Post Regd.No.-ATI/RNP/0337/2019-2021

सोशल मिडीया Edition

साप्ताहिक

नव प्रहार

भ्रष्ट व्यवस्थेवर लेखणीचा दणका

मुख्य संपादक:-संजय पांडे मो.८५५२९५८५५५ navprahar2013@rediffmail.com

शिरोलीच्या यूवकाच्या जिद्दीला यश; शिरोलीच्या माळरान,शेत शिवारात पाझर फोडणा-या स्वयंस्फूर्त जलसंधारणाचे कार्याला फुटला पाझर

घाटंजी ता प्रतिनिधि - सचिन कर्णेवार
28/6/2025

पाण्याच्या सामना करत असलेल्या शिरोली गावातील राहूल जिवणे या युवकाने आपल्या जिद्दीने आणि आत्मविश्वासाने काही समाज जागृत मित्र मदत व स्वखर्चातून पाझर तलाव तयार करून गावासाठी जलसंधारणाचा आदर्श घालून दिला आहे. नुक्याच झालेल्या घाटंजी तालुक्यातील 25,26 च्या पहिल्याच पावसात शिरोली येथिल पाझर शेत तळ्याकडे नियोजित पाण्याचा प्रवाह खळाळून? वाहत पाणी साठल्यामुळे गावकऱ्यांमध्ये आनंदाचे वातावरण निर्माण झाले आहे.

नवचैतन्य संस्थाचा राहूल जिवणे नेहमीच निसर्गाच्या सानिध्यात राहून नैसर्गिक जाणीवतून विवीध विषयांत हात घालत नैसर्गिक नाते जपतो. ग्रामिण भागातून असल्याने शेतीशी नाळ जोडलेलं आयुष्य जगतांना वारंवार पाण्याच्या अभावाचा सामना गावक-यांना करावा लागतो हे हेरुन व गावातील अनेक भाग उन्हाळ्यात कोरडेठाक होत अस्तांना ही परिस्थिती बदलावी म्हणून त्याने कोणतीही सरकारी मदत न घेता स्वत:च्या पैशातून,अंग मेहनत करून आणि मित्रपरिवाराची थोडी मदत घेत शिरोली माळरान, शेत शिवारात पाझर तलाव खोदण्याचं निर्धार केला.या पाझर तलावाच्या उभारणीसाठी सामाजिक आणि नैसर्गिक जाणीवतून %पाणी म्हणजे जीवन%आणि पाण्याची बचत ही काळ्याची गरज आहे, हे ओळखून शिरोली (ता. घाटंजी) येथे राहुलने नवचैतन्य संस्था (शिरोली) च्या माध्यमातून शिरोलीत पावसाळ्यात वाहून जाणारे पाणी अडवण्याचा संकल्प घेऊन जिवाच रान करुन पाझर तळ्याचे काम केले.या तळ्याकडे आत्ता त्याच्या प्रत्नातून पाझर फुटत पाणी वाहून पाणी साठल जात आहे. यात एकूण पाणी साठा 188070.79 लिटर होणार आहे. पहील्याच पावसात शिरोली येथील वाहून जाणारे पाणी चक्क उभारलेल्या नाल्याच्या माध्यमातून खळाळून वाहून तळ्याच्या दिशेने वाटचाल करत आहे.तसेच वाहूण जाणारी माती अडवल्या जात आहे.यातून आजूबाजूच्या जमिनीतील भूजल पातळी वाढेल, विहिरींच्या पाण्यात सुधारणा होईल, आणि जनावरांनाही पाण्याचा स्रोत उपलब्ध होईल. हे काम केवळ पाणी अडवण्यापुरते मर्यादित नसून,भविष्यात पर्यावरण संरक्षणासाठीही प्रेरणादायी ठरत आहे.

पाण्यासाठी जिवाच रान करणा-या राहूल जिवणे या होतकरु समाज जागृत यूवकाच्या मेहनती कामात यश आले.या करिता जिवणे याला साथ देणारे आर्थिक सहकार्य इंजि. भूषण धांदे, इंजि.निखिल कुरेकार, शिक्षिका किरण ताई ताकसांडे, शिक्षक अरुण भाऊ कांबळे, मा. कुंदन भाऊ भुरे तर तांत्रिक मार्गदर्शक इंजि. कृष्णा गुल्हाने, मुख्य मार्गदर्शक सुभाष दादा मानकर ह्याचे चह-यावर पाणिबचतीचे कामा बदल आनंद झळकत आहे.

विशेष म्हणजे या कामासाठी सदर युवकांनी ना कुठली सरकारी मदत घेतली, ना कुठलाही जाहिरातबाजपणा केला. फक्त निसर्गाच्या हाकेला ओ देत, गावातल्या साठवण क्षमतेच्या जागेचा अभ्यास करून त्यांनी पाण्याच्या अडथळ्यासाठी योग्य त्या ठिकाणी व्यवस्था निर्माण करत पाझर तलाव उभारत मेहनतीने निसर्गालाही पाझर फोडत पाणी साठवण केली.हे कार्य ईतर युवकांसाठीही नक्कीच प्रेरणादायी ठरत आहे.या कार्याबदल तालुक्यासह स्थानिक नागरिकांनीदेखील कौतुक केलं असून, शिरोली ग्रामस्थांनी या कामाची शासन पातळीवर देखील दखल घ्यावी व या उपक्रमाला प्रोत्साहन मिळावं,अशी मागणी पुढे रेत आहे.राहूल जिवणे, सहकारी युवकाचं निसर्ग व समाजाविषयीचं भान आणि त्यातून साकारण्यात असलेली ही जलसंधारणाची चळवळ भविष्यात गावाच्या जलसंपत्तीला नवसंजीवनी देईल.

शिरोली येथील प्रतिष्ठीत शेतकरी प्रतिक्रिया-

1) कुंदन शेषराव भुरे.

गावातील ज्येष्ठ नागरिक आजवर अनेक योजनांमध्ये पाणी अडवण्याच्या गप्पा झाल्या. पण प्रत्यक्षात एक तरुण जे करून गेला, ते संपूर्ण गावासाठी भूषणास्पद आहे.

2) सुभाष कृष्णराव माणकर

गावातील तरुणांमध्येही आता जलसंधारणाबद्दल नवचैतन्य जागृत झाले असून, राहूलचा हा उपक्रम 'एक हात मदतीचा, एक पाऊल पर्यावरणाकडे' या दिशेने मोलाचा वाटा ठरत आहे.

NAGPUR POST

Navchaitanya Sanstha director felicitated for social initiatives

Ghatanji 18 August (NAGPUR POST/TC): On the occasion of Independence Day, Rahul Jiwane, Director of Navchaitanya Sanstha, Shiroli, was felicitated by Tahsildar Vijay Salwe in recognition of the organization's significant contributions to various social causes. For the past nine years, the Sanstha has been actively engaged in nature conservation, including initiatives such as water conservation, tree plantation and preservation, providing water and fodder for birds during summer, and ensuring the protection of water reservoirs. These consistent and noteworthy efforts in the social and educational spheres earned the organization this recognition. The felicitation ceremony was held after the flag hoisting on August 15. Present on the occasion were Tahsildar, Naib Tahsildar, Police Inspector, journalists, social activists, and staff members of the Tehsil office. Speaking on the occasion, Rahul Jiwane credited the success of the organization to the guidance and support of Subhash Mankar.